מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר עובדות מעניינות מתשעה תחומי דעת שונים
- לתרגל קריאה של עובדה קצרה ושאלת חשיבה הקשורה אליה
- לתרגל ניסוח תשובות בעברית קלה וברורה
- לחזק סקרנות וחשיבה עצמאית סביב נושאי לימוד שונים

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – פרק 1 • טבע ובעלי חיים ומדע – עובדות נכונות או לא נכונות

1. נכון – זו עובדה מיוחדת על גוף התמנון.
2. לא נכון – דבורים רוקדות כדי להעביר מידע, הן לא שרות.
3. נכון – הלוויתן הכחול גדול אפילו מהדינוזאורים הגדולים ביותר שהיו.
4. לא נכון – קרח צף על פני המים, ולכן הדגים שמתחתיו נשארים בחיים.
5. נכון – לדבש יש תכונות מיוחדות ששומרות עליו לאורך זמן.

חלק ב' – פרק 1 • טבע ובעלי חיים ומדע – הבנה ויישום

1. א – מגיעות עשרות אלפי ציפורים נודדות
2. ב – כדי שהדגים שמתחת לקרח יישארו בחיים בחורף
3. ב – כדי להעביר מידע לדבורים אחרות על מקום האוכל
4. ב – הברק חם יותר מפני השמש
5. ג – שלושה

חלק ג' – פרק 1 • טבע ובעלי חיים ומדע – חושבים לעומק

1. אם הקרח היה שוקע, האגם היה קופא מהתחתית ועד למעלה והדגים לא היו שורדים. הקרח הצף שומר על מים נוזליים מתחתיו, שבהם הדגים יכולים לחיות.
2. דבורים צריכות לספר לשאר הכוורת איפה יש פרחים עם צוף, כדי שכולן ידעו לאן לטוס ולאסוף אוכל.
3. תשובה אישית - חשוב שהתלמיד יבחר עובדה מהפרק ויסביר בקצרה מדוע היא מעניינת או מפתיעה בעיניו.

חלק ד' – פרק 2 • חלל וגוף האדם – עובדות בסיסיות

1. נכון – נוגה מסתובבת סביב עצמה לאט מאוד, ולכן יום אחד שם ארוך יותר מהזמן שלוקח לה להקיף את השמש
2. לא נכון – אין רוח ואין מים על הירח, ולכן העקבות נשארות שם בלי שינוי
3. לא נכון – לתינוקות יש יותר עצמות, וחלק מהן מתאחות יחד עם הגיל

חלק ה' – פרק 2 • חלל וגוף האדם – הבנה ויישום

1. ב – 8 דקות
2. ב – באוזן
3. ב – כי חלק מהעצמות מתאחות ומתמזגות עם הגיל

חלק ו' – פרק 2 • חלל וגוף האדם – השלמה והתאמה

1. 100,000
2. טביעות אצבע

חלק ז' – פרק 2 • חלל וגוף האדם – התאמה

1. 1 – ד (יום אחד ארוך יותר משנה שלמה)
2. 2 – ג (נשארות בלי שינוי לאורך שנים)
3. 3 – א (מגיע לכדור הארץ תוך 8 דקות)
4. 4 – ב (שונות אצל כל אדם)

חלק ח' – פרק 3 • השפה העברית – מה זכרתם?

1. נכון – רוב השורשים בעברית מורכבים משלוש אותיות
2. לא נכון – מהשורש כת"ב אפשר לבנות מילים רבות, כמו כתיבה, מכתב וכתובת
3. נכון – הניקוד נוסף לשפה מאוחר יותר כדי לעזור בקריאה נכונה
4. לא נכון – במשך שנים רבות העברית שימשה בעיקר לכתיבה ולתפילה, ורק מאוחר יותר חזרה לשמש שפת דיבור יומיומית

חלק ט' – פרק 3 • השפה העברית – מתרגלים שורשים ומילים

- 1 – ג (כתיבה, מכתב, כתובת)
- 2 – א (שמירה, משמר, שומר)
- 3 – ד (לימוד, תלמיד, מלמד)
- 4 – ה (אמן)
- 5 – ב (יובל)

חלק י' – פרק 3 • השפה העברית – חושבים לעומק

1. א – כדי להקל על הקריאה הנכונה
2. ב – היא חזרה לשמש שפת דיבור

חלק י"א – פרק 3 • השפה העברית – כותבים ומסבירים

1. לדוגמה: מלמד, הלמדה, תלמוד

חלק י"ב – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – שאלות ידע

1. א – ים המלח
2. ג – בעלי חיים
3. א – הפירמידה הגדולה

חלק י"ג – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – נכון או לא נכון

1. נכון – מכתש רמון הוא אכן המכתש הגדול בעולם מסוגו.
2. לא נכון – המגילות התגלו בתוך מערה.

חלק י"ד – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – השלמות וזיווג

1. נמוכה
2. אלמוג
3. אמזונס

חלק ט"ו – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – התאמה

- 1 – ג (הנקודה הנמוכה ביותר ביבשה)
- 2 – ד (המכתש הגדול בעולם)
- 3 – א (בעל חיים ולא צמח)
- 4 – ב (התגלו במערה)

חלק ט"ז – פרק 5 • המצאות וטוב לב וחוסן – היכרות עם העובדות

1. ב – 15
2. ב – לאפשר לעיוורים לקרוא ולכתוב
3. ב – נקודות בולטות שממששים
4. ב – לעזור לגוף להתגונן מפני מחלות
5. ב – כתב ברייל

חלק י"ז – פרק 5 • המצאות וטוב לב וחוסן – השלמת מושגים

1. עיוור
2. להילחם ב
3. לעזור
4. התמודד

חלק י"ח – פרק 5 • המצאות וטוב לב וחוסן – חשיבה וכתיבה

1. מאפשר לעיוורים לקרוא ולכתוב בעצמם
2. למרות הקושי שלו הוא לא ויתר ומצא פתרון שעזר לאחרים
3. כל תשובה אישית וסבירה תתקבל
4. שניהם רצו לעזור לאנשים ולשפר את חייהם

חלק י"ט – חזרה מסכמת – שאלות אמריקאיות

1. ג – שלושה
2. א – כי הוא קל יותר ממים נוזליים
3. ב – 8 דקות
4. ג – 100,000 פעמים
5. ב – היא חזרה לשמש שפת דיבור יומיומית
6. ב – ים המלח
7. ב – מגילות עתיקות
8. ב – נער צעיר

חלק כ' – חזרה מסכמת – כתיבה

1. תשובה חופשית - תלמיד/ה בוחר/ת עובדה ומנסח/ת אותה נכון במילים שלו/שלה, למשל על בעלי חיים, גוף האדם, חלל או המצאות.
2. תשובה חופשית הכוללת השוואה הגיונית בין שתי עובדות, למשל השוואה בין גודל לבין זמן או בין טבע למדע.
3. תשובה חופשית - שאלה קצרה וברורה הקשורה לאחת העובדות בדף, למשל שאלה על גוף האדם או על החלל.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תלמיד בחר עובדה אחת ונימק מדוע היא מפתיעה
- תלמיד הסביר שלוש עובדות בלשון עצמו בלי להעתיק מהכרזה
- תלמיד ציין תחום מתוך התשעה המופיעים בחוברת

טיפים להפעלה:

- אפשר לעבוד על פרק אחד בכל שיעור, ולסיים כל שיעור בשיתוף עובדה מעניינת בעל פה
- לתלמידים מתקשים אפשר לקרוא את העובדה בקול ולתת דוגמה לתשובה לפני העבודה העצמאית
- לתלמידים מתקדמים אפשר להוסיף בקשה להמציא שאלת חשיבה נוספת לכל עובדה
- כדאי לשלב ציור קטן ליד כל עובדה כדי לחזק את הזיכרון אצל תלמידים צעירים

חוברת תרגול – הידעת? כרזות למידה קטנות

הידעת? כרזות למידה קטנות

יסודי · רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – טבע ובעלי חיים ומדע
2. פרק 2 – חלל וגוף האדם
3. פרק 3 – השפה העברית
4. פרק 4 – גאוגרפיה והיסטוריה
5. פרק 5 – המצאות וטוב לב וחוסן

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – הידעת? כרזות למידה קטנות

חוברת התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בכל פרק תמצאו עובדות מעניינות מתוך הכרזות, יחד עם שאלות קצרות לחשיבה. קראו כל עובדה בעיון, ואז ענו על השאלות במילים שלכם. אפשר לעבוד לבד או בזוגות.

1 חלק א' – פרק 1 • טבע ובעלי חיים ומדע – עובדות נכונות או לא נכונות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לתמנון יש שלושה לבבות.	☐	☐
2	דבורים שרות שירים כדי לדבר אחת עם השנייה.	☐	☐
3	לוויתן כחול הוא בעל החיים הגדול ביותר שחי אי פעם על כדור הארץ.	☐	☐
4	קרח שוקע במים, ולכן כל האגם קופא בחורף.	☐	☐
5	דבש יכול להישמר זמן רב מאוד בלי להתקלקל.	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • טבע ובעלי חיים ומדע – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה קורה בעמק החולה כל שנה?

א) מגיעות עשרות אלפי ציפורים נודדות ב) נבנה בניין גבוה חדש ג) מתגלות מגילות עתיקות

ד) נולדים תינוקות עם יותר עצמות

2. למה חשוב שהקרח צף על פני המים ולא שוקע?

א) כדי שהדגים יוכלו לשחות מעל הקרח ב) כדי שהדגים שמתחת לקרח יישארו בחיים בחורף

ג) כדי שאפשר יהיה להחליק עליו ד) כדי שהמים יתחממו מהר יותר

3. מדוע הדבורים רוקדות?

א) כדי לשחק ביניהן ב) כדי להעביר מידע לדבורים אחרות על מקום האוכל ג) כדי להתחמם בקור

ד) כדי להפחיד אויבים

4. מה גילו המדענים על הברק בהשוואה לשמש?

א) הברק קר יותר מקרח ב) הברק חם יותר מפני השמש ג) הברק איטי יותר מהרוח

ד) הברק נמוך מהעננים

5. כמה לבבות יש לתמנון?

א) אחד ב) שניים ג) שלושה ד) ארבעה

3 חלק ג׳ – פרק 1 • טבע ובעלי חיים ומדע – חושבים לעומק

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה חשוב שקרח צף על פני המים ולא שוקע לקרקעית.

2. תארו בקצרה למה הדבורים צריכות ״לדבר״ אחת עם השנייה.

3. כתבו עובדה אחת מהפרק שהכי הפתיעה אתכם, ונמקו למה.

4 חלק ד׳ – פרק 2 • חלל וגוף האדם – עובדות בסיסיות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	על נוגה יום אחד ארוך יותר משנה שלמה בכוכב	☐	☐
2	העקבות שהשאירו האסטרונאוטים על הירח נעלמו אחרי כמה ימים	☐	☐
3	לתינוקות יש פחות עצמות ממבוגרים	☐	☐

5 חלק ה׳ – פרק 2 • חלל וגוף האדם – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה זמן לוקח לאור השמש להגיע לכדור הארץ?

(א) 8 שניות (ב) 8 דקות (ג) 8 שעות (ד) 8 ימים

2. היכן נמצאת העצם הקטנה ביותר בגוף האדם?

(א) באף (ב) באוזן (ג) באצבע (ד) בברך

3. מדוע לתינוקות יש יותר עצמות ממבוגרים?

(א) כי הם קטנים יותר (ב) כי חלק מהעצמות מתאחות ומתמזגות עם הגיל (ג) כי הם גדלים מהר מדי

(ד) כי יש להם עצמות נוספות שנעלמות בגיל ההתבגרות

6 חלק ו׳ – פרק 2 • חלל וגוף האדם – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. הלב של אדם פועם כ- _____ פעמים ביום

2. לכל אדם יש _____ ייחודיות ואין שתיים זהות בעולם

7 חלק ז׳ – פרק 2 • חלל וגוף האדם – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נוגה	___	**א.** מגיע לכדור הארץ תוך 8 דקות
2. העקבות על הירח	___	**ב.** שונות אצל כל אדם
3. אור השמש	___	**ג.** נשארות בלי שינוי לאורך שנים
4. טביעות אצבע	___	**ד.** יום אחד ארוך יותר משנה שלמה

8 חלק ח׳ – פרק 3 • השפה העברית – מה זכרתם?

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בעברית שורש בנוי לרוב משלוש אותיות	☐	☐
2	אפשר לבנות מהשורש כת"ב רק מילה אחת	☐	☐
3	בעבר כתבו עברית גם בלי ניקוד	☐	☐
4	העברית מעולם לא הפסיקה לשמש שפת דיבור יומיומית	☐	☐

9 חלק ט׳ – פרק 3 • השפה העברית – מתרגלים שורשים ומילים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שורש כת"ב	___	**א.** שמירה, משמר, שומר
2. שורש שמ"ר	___	**ב.** יובל
3. שורש למ"ד	___	**ג.** כתיבה, מכתב, כתובת
4. המילה ___ המוכרת בעולם פירושה "כך יהי" ומקורה בעברית	___	**ד.** לימוד, תלמיד, מלמד
5. המילה האנגלית Jubilee מקורה במילה העברית ___	___	**ה.** אמן

10 חלק י׳ – פרק 3 • השפה העברית – חושבים לעומק

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה היה צורך להוסיף ניקוד לעברית?

א) כדי להקל על הקריאה הנכונה ב) כדי להקשות על הכתיבה ג) כדי להחליף את האותיות

ד) כדי לקצר מילים

2. מה קרה לעברית אחרי שנים רבות שבהן לא דיברו בה יומיום?

א) היא נעלמה לגמרי ב) היא חזרה לשמש שפת דיבור ג) היא נשארה שפה כתובה בלבד לנצח

ד) היא התחלפה בשפה אחרת

11 חלק י"א – פרק 3 • השפה העברית – כותבים ומסבירים

ענו בקצרה.

1. כתבו שתי מילים נוספות שאפשר לבנות מהשורש למ"ד, מלבד לימוד ותלמיד

_____

_____

12 חלק י"ב – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – שאלות ידע

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. הנקודה הנמוכה ביותר ביבשה נמצאת ב...

א) ים המלח ב) ים כנרת ג) נהר הירדן ד) מפרץ אילת

2. אלמוגים הם בעצם...

א) צמחים ב) אבנים צבעוניות ג) בעלי חיים ד) מתכות

3. הבניין שהיה הגבוה בעולם במשך אלפי שנים הוא...

א) הפירמידה הגדולה ב) מגדל אייפל ג) בניין האמפייר סטייט ד) מגדלי פטרונס

13 חלק י"ג – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מכתש רמון הוא המכתש הגדול בעולם.	☐	☐
2	המגילות העתיקות שסיפרנו עליהן התגלו בתוך בית מגורים.	☐	☐

14 חלק י"ד – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – השלמות וזיווג

השלימו את המילה החסרה.

1. ים המלח הוא הנקודה ה_____ ביותר ביבשה.

2. ה_____ הוא בעל חיים שנראה כמו אבן צבעונית בים.

3. הנהר שמזרים הכי הרבה מים בעולם נקרא נהר ה_____ .

15 חלק ט"ו – פרק 4 • גאוגרפיה והיסטוריה – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ים המלח	____	**א.** בעל חיים ולא צמח
2. מכתש רמון	____	**ב.** התגלו במערה
3. אלמוג	____	**ג.** הנקודה הנמוכה ביותר ביבשה
4. המגילות העתיקות	____	**ד.** המכתש הגדול בעולם

16 חלק ט"ז – פרק 5 • המצאות וטוב לב וחוסן – היכרות עם העובדות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בן כמה היה הנער שהמציא כתב לעיוורים?

א) 10 ב) 15 ג) 20 ד) 25

2. מה הייתה מטרת הכתב שהמציא הנער?

א) לכתוב מהר יותר ב) לאפשר לעיוורים לקרוא ולכתוב ג) ללמד שפות זרות ד) לצייר תמונות

3. על מה מבוסס כתב ברייל?

א) אותיות גדולות ב) נקודות בולטות שממששים ג) צבעים שונים ד) קווים ישרים

4. מה תפקידו של חיסון בגוף?

א) להעלים כאב ראש ב) לעזור לגוף להתגונן מפני מחלות ג) להוריד חום מהר ד) לשפר את הראייה

5. איזו מההמצאות עזרה במיוחד לאנשים עיוורים?

א) החיסון ב) כתב ברייל ג) הטלפון ד) הדבש

17 חלק י"ז – פרק 5 • המצאות וטוב לב וחוסן – השלמת מושגים

השלימו את המילה החסרה.

1. הנער שהמציא את כתב העיוורים היה בעצמו _____

2. חיסון עוזר לגוף שלנו _____ מחלות

3. טוב לב פירושו לדאוג ול _____ לאנשים אחרים

4. חוסן הוא היכולת ל _____ עם קשיים ולהמשיך הלאה

18 חלק י"ח – פרק 5 • המצאות וטוב לב וחוסן – חשיבה וכתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו במשפט אחד למה חשוב שהיה כתב מיוחד לעיוורים.

2. הסבירו כיצד הנער שהמציא את כתב ברייל הראה חוסן.

3. תנו דוגמה אישית למצב שבו הייתם צריכים חוסן.

4. מה משותף בין הנער שהמציא את כתב ברייל לבין מי שגילה חיסון?

19 חלק י"ט – חזרה מסכמת – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה לבבות יש לתמנון?

א) אחד ב) שניים ג) שלושה ד) ארבעה

2. למה הקרח צף על המים?

א) כי הוא קל יותר ממים נוזליים ב) כי הוא קר מאוד ג) כי הדגים דוחפים אותו ד) כי הוא מלוח

3. כמה זמן לוקח לאור מהשמש להגיע אלינו?

א) שנייה ב) 8 דקות ג) שעה ד) יום שלם

4. כמה פעמים ביממה פועם הלב בערך?

א) אלף פעמים ב) 10,000 פעמים ג) 100,000 פעמים ד) מיליון פעמים

5. מה מיוחד בעברית בהשוואה לשפות אחרות שנכחדו?

א) היא נכתבת רק באנגלית ב) היא חזרה לשמש שפת דיבור יומיומית ג) היא לא השתנתה מעולם

ד) היא הומצאה לפני 50 שנה

6. מהו המקום הנמוך ביותר ביבשה?

א) הכנרת ב) ים המלח ג) נהר הירדן ד) מכתש רמון

7. מה התגלה במערות ליד ים המלח?

א) שלדי דינוזאורים ב) מגילות עתיקות ג) מטבעות זהב ד) ציורי קיר

8. מי המציא כתב מיוחד לעיוורים כשהיה רק בן 15?

א) מדען מבוגר ב) נער צעיר ג) רופא ד) מורה

20 חלק כ' – חזרה מסכמת – כתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו עובדה מעניינת אחת שלמדתם בדף (מכל נושא שתרצו) וכתבו אותה במילים שלכם, בשתי-שלוש שורות.

2. בחרו שתי עובדות משני נושאים שונים (למשל חלל וגוף האדם) והסבירו מה משותף ביניהן או במה הן שונות.

3. כתבו שאלת 'בדקו את עצמכם' חדשה משלכם, בהשראת אחת העובדות שלמדתם.

כרטיס יציאה

איזו עובדה חדשה הכי הפתיעה אותי בחוברת?

האם הצלחתי להסביר במילים שלי לפחות שלוש עובדות מהחוברת?

באיזה תחום דעת הייתי רוצה ללמוד עוד עובדות מעניינות?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀